

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. מנעל שעל גבי האמוס מהו.....
1.....
- ב. לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות.....
1.....
2.....
- הדרן עלך ארבע מיתות.....
2.....
- א. בן סורר ומורה... משיביא שתי שערות ועד שיקיף זקן התחתון ולא העליון... בן ולא בת
בן ולא איש קטן פטור שלא בא לכלל מצות... הקפת גיד ולא הקפת ביצים.....2
- ב... קטן שהוליד אין בנו נעשה בן סורר ומורה שנאמר כי יהיה לאיש בן לאיש בן ולא לבן
בן... ופליגא דרבה דאמר רבה קטן אינו מוליד.....4
- ג... ואם אין לאיש גאל וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואל אלא בגזל הנגר הכתוב מדבר
5.....

דף סח.

א. מנעל שעל גבי האמוס מהו

להלכה מנעל¹ שעל האימום, שהסנדלר משימו בתוך המנעל להשוותו², אף על פי שעדיין לא לבשו אדם, ה"ז מתטמא במדרס שכבר נגמרה מלאכתו³. א"צ אומן לשולפו מהאימום, וגם ההדיוט יכול לשולפו⁴.

ב. לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות

¹ רמב"ם הלכות כלים פרק כד הלכה ה

² בעין נעל של עור, ודחוס הוא בתוכו בצמר ושיער וסגור מכל צדדיו. והיה משמע כתבנית עבור הסנדלרים, ועל גבו היו עושים נעליים.

³ טעמא משום דאינו מחוסר מלאכה הצריכה אומן שהדיוט יכול לשמטו מהאימום

⁴ ערוך השולחן העתיד הלכות כלים סימן רכח סעיף ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

העושה צורות⁵ האסורות אם הם להתלמד, להבין ולהורות, כולן מותרות בין לעשותם ובין להשהותם⁶ אפילו בולטות⁷.

מותר לעשות תבנית ביהמ"ק מאבנים קטנים בכדי להבין ולהורות⁸.

הדרן עלך ארבע מיתות

דף סח:

פרק שמיני בן סורר ומורה

**א. בן סורר ומורה ... משיביא שתי שערות ועד שיקיף זקן
התחתון ולא העליון ... בן ולא בת בן ולא איש קטן פטור
שלא בא לכלל מצות ... הקפת גיד ולא הקפת ביצים**

בן סורר ומורה⁹ האמור בתורה הרי נתפרשה בו סקילה, ולא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר, והיכן הזהיר (ויקרא יט פסוק כו) לא תאכלו על הָדָם לא תאכל אכילה המביאה לידי שפיכות דמים וזו אכילת בן סורר ומורה שאינו נהרג אלא על אכילה מכווערת שאכל, שנאמר (דברים כא פסוק כ) זולל

⁵ שו"ע ונו"כ שם קמא ד

⁶ ש"ך שם כו

⁷ ועיי"ש במ"ז יג נראה דאותן שמציירים במחזורים בתפלת גשם צורות המזלות לא יפה הם עושים כיון שהם מכוונים לעשות צורת המזלות אולם בנקה"כ שם כתב מה שחלק על המציירים הי"ב מזלות במחזורים אינו כלום, דהדבר פשוט דהוי להבין ולהורות. ועוד, דאינו צורה גמורה.

⁸ דיש בזה ג"כ ענין של להתלמד ולהבין ולהורות, ובלא"ה יש להקל, דההרי פשטות לשון הגמ' מוכיח דרק כשעושה בית גמור וכדו' הוא דאסור כל שלא משנה מדתו, אבל בגד"ד הרי אין על תבנית שם בית כלל אלא עושה מאבנים קטנים ביותר, והרי בזה לא שייך שמשתמש בשרביטו של מלך ומשוה כבוד עבד לרבו. שו"ת

מנחת יצחק חלק י סימן עג

⁹ רמב"ם הל' ממרים פ"ז ה"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

וסבא מפי השמועה למדו שזולל הוא האוכל בשר ברעבתנות וסובא השותה יין ברעבתנות.

אכילה זו שהוא חייב עליה, דברים הרבה יש בהם והן כולן הלכה מפי הקבלה ובתורה לא נתפרש, ויבואר בדפים להלו בעזחי"ת.

לא ענש הכתוב¹⁰ קמן שלא בא לכלל המצות, וכן איש שגדל והרי הוא ברשות עצמו אינו נסקל, מפני שגנב ואכל ושתה אכילה זו המכוערת,

הא כיצד מפי השמועה למדו שאין דין זה אלא בבן שלש עשרה שנה ויום אחד¹¹, שהביא שתי שערות¹², עד שיקיף כל הגיד, ואחר שיקיף השיער כל הגיד הרי הוא ברשות עצמו, ואינו נסקל, ואין צריך שיקיף כים של ביצים.

להלן דף סט. יבואר בעזחי"ת שכל ימיו¹³ של סורר ומורה אינן אלא שלשה חדשים, מאחר שיביא שתי שערות, לפי שאפשר שתתעבר אשתו ויהיה עוברת ניכר בשלשה חדשים, ונאמר (שם פסוק יח) **פִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה וְלֹא אֵב סוֹרֵר וּמוֹרֵה הֵא לְמַדַּת שֵׁאֵם הַקִּיף הַשִּׁיעַר אֶת כָּל הַגִּיד, קוֹדֵם שִׁישְׁלִים שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים הֲרִי זֶה פְטוֹר.**

¹⁰ שם ה"ה וכסף משנה שם

¹¹ עיין מהר"מ שיק לתרי"ג מצות מצוה רמ"ט שכ' נהי דקיי"ל דכל אדם שהוא בן י"ג שנה מיקרי איש והוא מהשיעורין שנאמרו למשה מסיני כו' אמנם בן י"ג בעי גם שערות וכל אחד הוי חצי דבר, שנים בלי שערות לא מהני ושערות בלי שנים לא מהני, אמנם בתוספות קדושין ס"ג ב ד"ה בני כתבו דריבוי שערות לא בעי שנים והכי קיי"ל ע' אהע"ז סימן קנ"ו ונראה דהיינו משעה שיקיף. ובוה יש חילוק דבן י"ג באמת נקרא איש אבל אינו ניכר בעצמו רק בעדות שהוא בן י"ג אבל משעה שיקיף הגדלות שלו תלויה בעצמו, והנה בקדושין שם אמרו שהאב נאמן על בנו רק לקרבן אבל לא לעונש וריבוי שערות כבגמרו שערותיו וצפרניו גבי רך הנולד הוי רק סימן דכלו לו חדשיו או שניו, ולענין בן סו"מ היא מגזה"ב שהאב נאמן עליו וז"ש דקרא מיירי משעה שהביא ב' שערות עד שעת הקפת הגיד דעד אותו זמן הוא כאיש לקצת דברים ע"פ עדות אביו ולקצת דברים כעונשין הוא כבן וזהו זמנו של בן סו"מ, וע' מאירי ליבמות פ' ע"א שאין בסו"מ נידון אלא בהתימת זקן התחתון כמו שבארנו במקומו וראה הע' חנוך הבית שם. מרגליות הים כאן.

¹² וסריס שאינו מביא שתי שערות ולא יקיף זקן אינו נעשה בסו"מ ע' יבמות פ' סע"א ובערל"ג שם.

¹³ שם הלכה ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

גזירת הכתוב¹⁴ הוא שיסקל בן סורר ומורה, אבל הבת אינה נידונית בדין זה שאין דרכה¹⁵ להמשך באכילה ושתייה כאיש, שנאמר (שם) בן ולא בת ולא מומטום ואנדרוגינוס.

ב. קטן שהוליד אין בנו נעשה בן סורר ומורה שנאמר כי יהיה לאיש בן לאיש בן ולא לבן בן... ופליגא דרבה דאמר רבה קטן אינו מוליד

י"א¹⁶ שקטן שהוליד בן אין בן זה נעשה בן סורר ומורה, פי יהיה לאיש בן ולא בן לבן. וי"א שאינו נעשה בן סורר, משום שקטן אינו מוליד ואם בן מוכח שאינו אביו, ואינו נעשה בן מסורר ומורה ללא שיביאו אביו כדלהלן.

¹⁴ שם הלכה יא

¹⁵ להלן ס"ט ע"ב "תניא א"ר שמעון בדין היא שתהא בת ראויה לבן סורר ומורה שהכל מצויין אצלה בעבירה אלא גזירת הכתוב היא בן ולא בת. וכתב הרדב"ז "ותמה אני על רבינו כיון שכתב גזירת הכתוב למה נתן טעם שאין דרכה להמשך ור"ש אמר שדרכה להמשך ואפשר דרבינו סובר דהכמים פליגי עליה דר"ש וסברי אין דרכה להמשך ומש"ה פטורה לגמרי דנהי דאמר קרא בן ולא בת לפטורה מסקילה אבל עונש אחר אימא אית לה קמ"ל כיון שאין דרכה להמשך פטורה לגמרי מכל עונש. ועדיין צ"ע: ובלחם משנה שם תירץ "ואולי שהוא מפרש כך בודאי שכן הדין ראוי היה שהבת תידון כבן סורר ומורה ואע"פ שיש בה קצת טעם לחלק בין בת לבן דבת אין דרכה להמשך באכילה וכו' לא היה טעם זה מספיק אלא דכיון דבבן עצמו הוי גזירת הכתוב דמן הסברא ודאי אין ראוי לענשו בשביל שנגב וקנה בשר ויין אלא שהתורה גזרה כך וכו' א"כ אין לך בו אלא חדושו וכיון שיש קצת טעם לחלק בין בן לבת מחלקינן ונאמר דבן ולא בת וזהו שכתב רבינו גזירת הכתוב שיסקל בן סורר ומורה כלום סקילת הבן סורר עצמו הוא חידושו וגזירה וא"כ הבת ראוי שלא תסקל כיון שיש בה קצת טעם דאין לך בו אלא חידושו וזהו שאמר ר' שמעון אלא גזירת הכתוב הוא בן ולא בת כלומר כיון שבן עצמו הוא גזירת הכתוב א"כ נאמר דלא בת כיון דיש בה קצת טעם:"

¹⁶ בפחות מ"ג שנים, דעת רוב הפוסקים דקטן אינו מוליד כלל. אבל ראיתי לבה"ג שכתב דקטן שנשא אשה והוליד בן מהזיקין לו בחזקת קטן, אבל הבנים נקראים על שמו. משמע מדבריו, דהא דקטן אינו מוליד אינו אלא רוב בלבד אבל מ"מ מיעוט יש, ולא נחשב לגדול, וכרב זכיר בקטנה. עיין יבמות דף י"ג [ע"א, ע"ש תוד"ה ורב זכיר]. והא דקאמר בר"פ בן סורר ומורה [סנהדרין ס"ח ע"ב] דרב חסדא ס"ל דקטן שהוליד אין בנו נעשה בן סורר ומורה שנאמר כי יהיה לאיש בן ולא לקטן, וקאמר דפליגא דרבה דקאמר מנין לקטן שאינו מוליד דאשכחן בגזל גר קטן א"צ לחזור אחר יורשין דאין לו יורשין אלמא דקטן אינו מוליד. ואי נימא דרוב אינן מולדין אבל מיעוט יש איכא למימר דלא פליג רב חסדא ארבה, ובגזל גר כיון דהוא מוחזק וודאי אזלינן בתר רוב דלא הוליד. ויש ליישב. ונראה דבה"ג פוסק כרב חסדא. שוב ראיתי להתומים [סק"ב ע"ש] שכתב שלא כדברינו, אלא דבקטן כיון דרוב אין מולדין אמרינן דלאו אבוה הוא. ואין זה דעת בה"ג. ולמעשה צ"ע אם להתחזקו כבנו, כי קשה לדחות דברי בה"ג המפורשים. מיהו לאחר י"ג שנים וודאי א"צ בדיקה. ישועות ישראל עין משפט סימן לה ס"ק ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ג. ואם אין לאיש גאל וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואל

אלא בגזל הגר הכתוב מדבר

כבר התבאר במסכת ב"ק דף קט: שנאמר בפ' נשא (במדבר ה פסוק ו - ח) איש או אשה וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו וחמישתו יסף עליו ונתן לאשר אשם לו ואשמו זהו הקרן, ואם אין לאיש גאל להשיב האשם אליו האשם המושב לה' לכהן מלמד איל הכפרים אשר יכפר בו עליו ודרשו חז"ל¹⁷ וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואלים אלא מדובר כשהגזל הוא גר ומת ולא הניח בנים ובנות ליורשו ובחיינו כפר הגזלן ונשבע ואח"כ רצונו לעשות תשובה נותן הקרן והחומש לכהנים של אותו משמר העובד בבהמ"ק ואח"כ מביא קרבן אשם ומתכפר לו.

¹⁷ ערוה"ש שם סעיף יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

